

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основні тенденції розвитку українського історичного роману

Освітня програма Середня освіта (Українська мова і література)
Другий(магістерський) рівень

Спеціальність **014 Середня освіта**
014.01 Українська мова і література

Галузьзнань **01 Освіта/Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня
2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основні тенденції розвитку українського історичного роману
Викладач (-і)	кандидат філологічних наук, доцент Баран Євген Михайлович
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-74
E-mail викладача	evgen23@i.ua
Формат дисципліни	Очна
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС –3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно розкладу консультаційних годин викладачів кафедри української літератури
2. Анотація до курсу	
Проблема історичної свідомості українського народу, у якого в умовах тоталітарної держави хотіли витравити почуття самостійності, самоповаги, а відтак перспектив подальшого історичного саморозвитку, ніколи не втрачала своєї злободенності для української інтелігенції. Сьогодні ця проблема постає перед нами, позначена нерідко гірким досвідом попередніх поколінь. Справедливою є думка німецького філософа К. Ясперса про те, що «історичні досягнення тісно зв'язані з традицією, вони передаються і тому можуть бути втрачені». Це твердження дозволяє зрозуміти причини посиленого інтересу до творів історичної тематики на певних відрізках суспільно-політичного життя з боку читачів, критиків і літературознавців. І якщо у перших цей інтерес має тенденцію до спаду чи нового піднесення, то в останніх він, в основному, перманентний. Читацькі зацікавлення чи збайдужіння до історичної романістики дозволяє повніше наголосити на причинах такого явища і формувати читацькі смаки на кращих взірцях.	
3. Мета та завдання курсу	
Мета курсу – дати студентам певну суму знань з української історичної прози ст., висвітлити на їх основі найбільш типові явища і факти тогочасного суспільно-історичного життя України, висвітлити її періоди, напрями, стилі, жанри та засувати роль знакових постатей у означеному дискурсі. Завдання курсу: • донести знання про визначні здобутки української історичної класичної прози; • розкрити стосунки літератури та суспільно-політичного розвитку; • навчити студентів аналізувати художні тексти, засвоївши специфіку історичної романістики; • домогтися самостійного опрацювання студентами текстів української історичної класичної прози; • залучати студентів до активного наукового пошуку, до участі в наукових студентських конференціях.	
4. Результати навчання (компетентності)	

У результаті вивчення дисципліни студент набуває таких **загальних та фахових компетентностей**:

- Здатність до застосування знань у процесі професійної діяльності у закладах освіти різних рівнів акредитації.
- Здатність до пошуку, оволодіння сучасними знаннями та інформаційними технологіями.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької

стратегії і її реалізації в професійній діяльності.

- Здатність планувати свій час, працювати автономно і самостійно.
- Здатність розуміти тенденції в науці та освіті; готовність до впровадження та обміну передовим досвідом, критичного аналізу власних педагогічних напрацювань.
- Здатність проводити фахово орієнтовані наукові дослідження, брати участь у різних формах наукової комунікації.
- Володіння мовознавчими і літературознавчими термінами та поняттями, застосування їх у процесі аналізу й інтерпретації текстів різних стилів.
- Здатність до усвідомлення національно-світоглядного, художньо-виховного, творчорозвивального потенціалу мови та словесного мистецтва, уміння враховувати національні, етнічні, регіональні особливості в процесі навчання, формувати національно свідому особистість.
- Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання

- Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема в професійному спілкуванні.
- Усвідомлювати специфіку предметної області та розуміти особливості професійної діяльності, взаємозв'язки філологічної науки з іншими галузями науки і практики.
- Уміти організовувати та проводити науково-педагогічні дослідження, узагальнювати емпіричні дані, робити умовиводи та формулювати висновки, представляти результати у письмовій та усній формах.
- Володіти критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії і досвід (вітчизняний та закордонний) у процесі вирішення професійних і соціальних завдань.
- Володіти здатністю до самостійного та автономного навчання впродовж життя за індивідуальною траєкторією розвитку
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні	24
Самостійна робота	46

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність		Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий
I	014 Середня освіта 014.01 Українська мова і література		1 рік, 2 семестр		вибірковий
Тематика курсу					
Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання

Тема 1. Вступна тема: історія питання.	Лекція – 2 год,	1-5	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 2. Класифікація української класичної прози.	Лекція – 2 год	1-5	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 3. Українська історична проза: докулішівський період.	Лекція – 2 год, Самостійна робота – 2 год	1-5	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 4. Українська історична белетристика романтичного періоду (Євген Гребінка, Микола Маркевич, рання історична белетристика Панька Куліша	Практичне заняття – 2 год,	4	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 5. «Чорна рада» Пантелеймона Куліша як перший український історичний роман.	Лекція – 2 год, Практичне заняття – 2 год, Самостійна робота – 4 год	6,8	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять

Тема 6. Фольклорний елемент в українській історичній прозі: «Маруся» Марка Вовчка» і «Марко Проклятий» Олекси Стороженка.	Практичне заняття – 2 год, Самостійна робота – 4 год	3-5	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 7. Хмельниччина в українській історичній белетристиці XIX поч. XX ст.	Практичне заняття – 2 год, Лекція – 2 год, Самостійна робота – 4 год	1-5	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять

Тема 8. Історикодокументальна проза («Чернігівка» Миколи Костомарова, «Волинські оповідання» Ореста Левицького.	Лекція – 2 год, Практичне заняття – 2 год, Самостійна робота – 4 год	1-5	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 9. Історична проза Данила Мордовця на теми української козаччини.	Лекція – 2 год, Практичне заняття – 2 год, Самостійна робота – 4 год	1- 8	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 10. Ідеологічна боротьба в українській історичній – «Вогнем і мечем» Сенкевича – «Князь Єремія Вишневецький» Івана Нечуя-Левицького.	Практичне заняття – 2 год Самостійна робота – 2 год	7	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять

Тема 11. «Самостійники» і «федералісти» в українській класичній історичній прозі – Іван НечуйЛевицький – Михайло Старицький.	Лекція – 2 год, Практичне заняття – 2 год, Самостійна робота – 4 год	1-5	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 12. Українська історична проза Галичини кінця XIX-поч.XX ст.: від Франка до Чайковського.	Лекція – 2 год, Самостійна робота – 4 год	2,5	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 13. Утопійний історичний роман – «Захар беркут» Івана Франка.	Лекція – 2 год, Практичне заняття – 2 год, Самостійна робота – 4	2, 5	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять

	год				
Тема 14. Українські історичні белетристичні нарис кінця XIXпочатку XX ст.: Борис Грінченко, Вячеслав Будзиновський.	Практичне заняття – 2 год, Самостійна робота – 4 год	1-2	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 15. Феномен історичної белетристики Адріана Каценка.	Практичне заняття – 2 год, Самостійна робота – 4 год	1-2	Опрацювати відповідні наукові джерела	Максимальна оцінка – 5 балів	Упродовж семестру згідно з розкладом занять

Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника») Форма підсумкового контролю – залік
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань
Практичні заняття	Оцінюються по п’ятибальній системі
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів Забороняються плагіат та списування. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов’язкове.
7. Політика курсу	
Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2	
8. Рекомендована література	

Базова

1. Сиротюк Микола. Український радянський історичний роман. Проблема історичної та художньої правди. К., 1962.
2. Павленко Галина. Становлення історичної белетристики в давній українській літературі. К., 1984.
3. Нахлік Євген. Українська романтична проза 20-60-х років XIX ст.. К., 1988.
4. Ільницький Микола. Людина в історії (Сучасний український історичний роман). К., 1989.
5. Багрій Романа. Шлях сера Вальтера Скотта на Україну («Тарас Бульба» М.Гоголя і «Чорна рада» П.Куліша в світлі історичної романістики В. Скотта). К., 1993.
6. Гуляк Анатолій. Становлення українського історичного роману. Київ : ТОВ «Міжнар. фін. агенція», 1997. 293 с.
7. Баран Євген. Українська історична проза другої половини XIX-початку XX століття і Орест Левицький. Львів. 1999.
8. Андрусів Стефанія. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років XX ст. Львів-Тернопіль. 2000.
9. Віннічук Алла. «Геройство мусить мати нагороду» : Концепція історичного минулого України в романістиці другої половини XX століття. Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2010. 214 с.
10. Федорук Олександр. «Чорна рада» Пантелеймона Куліша (історія тексту). К., 2019.

15. Інформаційні ресурси

- a. <http://bukvoid.com.ua/>
- b. <http://litakcent.com/>
- c. <http://diasporiana.org.ua/category/ukrainica/page/75/>
- d. <https://kharkiv-nspu.org.ua/archives/category/novynky>

Викладач кандидат філологічних наук, доцент **Баран Євген Михайлович**

